

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۷/۲۲
شماره: ۱۳۸۷۱۵
پیوسته: -

آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته

مقدمه

رشد روزافزون پیشرفت های علمی در جهان امروز همراه با تحولات شگرف صورت گرفته در آن، ضرورت توجه به برنامه ریزی دقیق، اساسی و منطبق با واقعیت های موجود و سنجش انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران را بیش از پیش روشن ساخته است. در افق بلند این چشم انداز، جامعه ایرانی دارای ویژگی هایی است که بخش مهمی از آن، در قلمرو سیاست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار دارد. برای تحقق چنین رسالتی، لازم است تمامی امکانات و ظرفیت های آموزشی کشور بسیج شود و با نقد و بررسی وضعیت موجود و نوسازی آن، برای پاسخگویی به نیازها و ارتقای سطح کیفی برنامه های آموزشی تلاش لازم انجام پذیرد.

به این منظور، با توجه به اهداف و رسالت های نظام آموزش عالی کشور و فرصت پیش آمده در ماده ۱۵ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵) که کیفی سازی برنامه ها به خصوص ارتقای شاخص های کیفی رشته های تحصیلی در آن مد نظر قرار گرفته است، این آیین نامه متناسب با الزامات و انتظارات موجود تدوین شده است.

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این آیین نامه، تنظیم امور آموزش دانشگاهی برای تربیت نیروی انسانی منعهد، متخصص و متناسب با نیازهای جامعه و ایجاد هماهنگی در فعانیت های آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور و استفاده بهینه از ظرفیت های موجود در جهت ارتقای سطح کیفی آموزش دانشجویان است.

ماده ۲. تعاریف

- ۱-۲. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- ۲-۲. مؤسسه: منظور کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مجری یک یا چند دوره کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته مورد تأیید وزارت است.
- ۳-۲. شورای آموزشی: منظور شورای آموزشی «مؤسسه» است.

- ۴-۲. دوره: منظور دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته است که به صورت روزانه، نوبت دوم، نیمه حضوری، طبق ضوابط مربوط برگزار می‌شود.
- ۵-۲. روزانه: منظور شیوه آموزشی است که دانشجوی با بهره‌گیری از قانون آموزش رایگان و یا با پرداخت شهریه (حسب مورد) و به صورت حضوری در یکی از «مؤسسه‌های آموزش عالی تحصیل می‌کند.
- ۶-۲. نوبت دوم: منظور شیوه آموزشی است که دانشجوی بدون بهره‌مندی از آموزش رایگان و یا پرداخت شهریه و به صورت حضوری، در دانشگاه‌های دولتی تحصیل می‌کند.
- ۷-۲. آموزش نیمه حضوری: آموزشی است که بخشی از فرایند یادگیری، با استفاده از رسانه‌های نوشتاری، صوتی - تصویری و الکترونیکی انجام و تنها کلاس‌های رفع اشکال به صورت چهره به چهره برگزار می‌شود.
- ۸-۲. آموزش مهارتی: آموزشی است که برای ارتقای سطح دانش فنی، کارایی و توانایی دانشجوی در رشته مربوط برگزار می‌شود.
- ۹-۲. راهنمای تحصیلی: عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی است که از سوی «مؤسسه» مربوط انتخاب می‌شود تا راهنمای دانشجویان در امور علمی، فرهنگی و تحصیلی باشد.
- ۱۰-۲. واحد درسی: مقدار یا میزان درسی است که مقدار آن به صورت نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۲۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی یا کار در حوزه کاربرد ۶۴ ساعت، در طول یک نیمه‌سال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه مصوب درسی ارائه می‌شود. رشته‌هایی که دارای پروژه هستند، مدت اجرای پروژه متناسب با واحد آن از سوی استاد مربوط تعیین می‌شود.
- ۱۱-۲. درس جبرانی: درسی است که به تشخیص گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش و یا مهارت دانشجوی، در آغاز یا طی دوره تحصیلی مربوط ضروری است.
- ۱۲-۲. رشته تحصیلی: مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس دانشگاهی است که با محتوا و روش‌شناسی خاص در قالب برنامه‌های درسی در دوره‌های تحصیلی مختلف به اجراء گذاشته می‌شود.
- ۱۳-۲. دوره کاردانی: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و دانشجوی با گذراندن ۶۸ تا ۷۲ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب رشته تحصیلی به دریافت مدرک کاردانی نائل می‌شود.

۲-۱۴. دوره کارشناسی پیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و دانشجویان با گذراندن ۱۳۰ تا ۱۴۰ واحد درسی و طبق برنامه درسی مصوب (حسب رشته، طرح پژوهشی یا پایان‌نامه را نیز شامل شود) به دریافت مدرک کارشناسی نائل می‌شود.

۲-۱۵. دوره کارشناسی ناپیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی آغاز می‌شود و دانشجویان با گذراندن تعداد ۶۸ الی ۷۲ واحد درسی و طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی ناپیوسته نائل می‌گردند.

۲-۱۶. گرایش تحصیلی: جهت‌گیری تخصصی در یک رشته تحصیلی است.

۲-۱۷. گروه آزمایشی: مجموعه رشته‌های مختلف تحصیلی است که برای ورود به تحصیل آنان، مواد آزمون مشترک برگزار می‌شود.

۲-۱۸. گروه آموزشی: بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی است که با تأکید بر آموزش، به تولید، ترویج و انتشار علم در یک حوزه تخصصی می‌پردازد.

۲-۱۹. دانشجو: فرد پذیرفته‌شده‌ای است که در مهلت مقرر و براساس ضوابط و مقررات جاری، در «مؤسسه» ثبت‌نام می‌کند.

۲-۲۰. دانش‌آموخته: فردی است که یکی از دوره‌های تحصیلی را با موفقیت به پایان برساند و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کند.

ماده ۳. ضوابط عمومی و اختصاصی ورود به دوره

- ۳-۱. داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات و مقررات مراجع ذیصلاح.
- ۳-۲. احراز توانمندی علمی مطابق مقررات وزارت.

ماده ۴. هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و به انتخاب مؤسسه یک دوره نایبستانی است و هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی و دوره نایبستانی شامل ۶ هفته آموزش و یک هفته امتحانات پایان دوره است.

نیمسره: در ارائه دروس دوره نایبستان، دروس مهارتی اولویت دارند.

ماده ۵. آموزش در «مؤسسه» مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۶: «مؤسسه موظف است، برنامه‌های آموزشی و درسی مصوب شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی «وزارت» را برای دوره‌ای که پذیرش دانشجو داشته است، اجراء نماید.

ماده ۷: دانشجو در هر نیمسال تحصیلی می‌تواند حداقل ۱۴ و حداکثر ۲۰ واحد درسی انتخاب کند و حداکثر واحد مجاز انتخابی در دوره تابستانی ۶ واحد است.

تبصره ۱: اگر معدل دانشجویی در یک نیمسال حداقل ۱۷ باشد، در نیمسال تحصیلی بعد می‌تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را اخذ نماید.

تبصره ۲: در آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو می‌تواند صرف‌نظر از معدل کل (کمتر از ۱۰ نباشد) و مشروطی تا ۲۴ واحد اخذ نماید.

تبصره ۳: در شرایطی که از تحصیل دانشجو حداکثر ۸ واحد درسی باقی مانده باشد، می‌تواند واحدهای مذکور را در دوره تابستانی انتخاب نماید.

تبصره ۴: واحدهای انتخابی دانشجو در ابتدای هر نیمسال تحصیلی (به جز آخرین نیمسال تحصیلی) به هر دلیلی نباید کمتر از ۱۴ واحد درسی باشد در صورتی که واحدهای انتخابی با باقیمانده دانشجو در پایان نیمسال، بنا به دلایل «وجه و خارج از اراده دانشجو» (به تشخیص «مؤسسه») به کمتر از ۱۴ واحد درسی برسد، این نیمسال به عنوان یک نیمسال تحصیلی کامل در سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود (اما به منظور بررسی وضعیت مشروطی یا معافاتی دانشجو، نمرات واحدهای این نیمسال با نمرات دروس نیمسال بعدی دانشجو در محاسبه معدل دو نیمسال منظور خواهد شد).

ماده ۸: در صورتی که دانشجو برای فراغت از تحصیل تنها دو درس نظری باقیمانده داشته باشد، می‌تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد بگذراند.

تبصره: در صورتی که دو درس معرفی به استاد منتهی به دوره تابستانی شود، سقف واحد نباید (با رعایت تبصره ۲ ماده ۷) از ۸ واحد درسی تجاوز نماید.

ماده ۹: چگونگی و ترتیب ارائه کلیه دروس هر دوره با رعایت پیش‌نیاز (تقدم و تأخر) دروس (طبق برنامه درسی مصوب) برعهده شورای آموزشی گروه است.

تبصره: دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی، از رعایت مقررات مربوط به پیش‌نیاز (تقدم و تأخر) دروس معاف است.

ماده ۱۰. تعداد واحدهای جبرانی برای رشته‌های غیرمرتبط در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۶ واحد و برای دوره‌های کارشناسی حداکثر ۱۰ واحد می‌باشد. نمره دروس جبرانی در معدل نیمسال و کل محاسبه می‌شود.

ماده ۱۱. تحصیل دانشجوی در هر زمان و فقط در یک دوره و یک رشته تحصیلی امکان‌پذیر است.
تبصره: تحصیل همزمان دانشجویان «برگزیده علمی» تابع ضوابط مصوب «وزارت» است.

ماده ۱۲. برنامه‌ریزی و اتخاذ تصمیم درباره موارد حذف، اضافه و حذف اضطراری دروس بر عهده شورای آموزشی مؤسسه است.
تبصره: در شرایط خاص، حذف کلیه دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تأیید شورای آموزشی مؤسسه تا قبل از شروع امتحانات امکان‌پذیر است.

ماده ۱۳. حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۲/۵ سال و در دوره‌های کارشناسی پیوسته ۵ (پنج) سال است.

ماده ۱۴. گروه آموزشی موظف است برای هدایت علمی و فرهنگی دانشجو از بدو ورود یکی از اعضای هیئت علمی را به عنوان استاد راهنمای تحصیلی تعیین و اعلام نماید.

ماده ۱۵. حضور دانشجو در تمام جلسات درس الزامی است.
تبصره: اگر دانشجو در درسی بیش از $\frac{۲}{۱۶}$ جلسات و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال غیبت داشته باشد، یا تشخیص شورای آموزشی مؤسسه، آن درس حذف می‌شود.

ماده ۱۶. ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس براساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف آموزشی - پژوهشی و نتایج امتحانات میان نیمسال و پایان نیمسال انجام می‌گیرد.

تبصره ۱: مرجع ارزیابی دانشجو در هر درس، مدرس آن درس است.
تبصره ۲: برگزاری امتحان پایان نیمسال برای هر درس نظری، الزامی است.

ماده ۱۷. معیار ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو نمره درس است که به صورت عددی از صفر تا بیست (۰-۲۰) می باشد.

تبصره ۱: مدرس هر درس موظف است گزارش نمره ارزیابی نهایی درس دانشجویان را ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ برگزاری امتحان پایان نیمسال آن درس به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط اعلام نماید.

تبصره ۲: دانشجویی که به نمره ارزیابی درس، تقاضای تجدیدنظر داشته باشد، می تواند ظرف مدت یک هفته از تاریخ اعلام نمره، تقاضای تجدید نظر کتبی خود را به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط تسلیم کند مدرس هر درس نیز موظف است ظرف مدت یک هفته از تاریخ دریافت تقاضای تجدیدنظر دانشجویان، به اعتراضات دانشجویان رسیدگی و اشیائات احتمالی را برطرف و نمره قطعی را به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط اعلام کند.

تبصره ۳: نمرات دروس تمرین دبیری، کارآموزی، کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه درسی مصوب توأم با تکلیف پژوهشی ارائه می شود، در صورتی که به تشخیص مدرس و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می شود. نمره ناتمام باید حداکثر ظرف مدت چهل و پنج (۴۵) روز از تاریخ پایان امتحانات، با رعایت مهلت های مذکور در تبصره ۲ این ماده به نمره قطعی تبدیل شود.

تبصره ۴: نمره درس پس از قطعی شدن، غیرقابل تغییر است.

تبصره ۵: مدرس موظف است برکه های امتحانی هر درس را به عنوان سابقه درس، حداقل تا دو نیمسال تحصیلی بعد نگهداری نماید.

ماده ۱۸. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ است و معدل نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد.

تبصره: دانشجویی که در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال های بعدی دروس فوق را با حداقل نمره ۱۴ بگذراند، نمره قبلی از کارنامه دانشجو حذف می شود و در معدل نیمسال فوق و کل محاسبه نخواهد شد.

ماده ۱۹. چنانچه معدل نمرات هر نیمسال تحصیلی دانشجو کمتر از ۱۲ باشد، دانشجو در آن

نیمسال مشروط تلقی می‌شود. دانشجوی مشروط، در نیمسال بعد (جز در آخرین نیمسال تحصیلی) حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی را ندارد.

ماده ۲۰. حداکثر نیمسال‌های مشروطی مجاز در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال (هم از متوالی یا متناوب است. در مواردی که معدل کل دانشجوی ۱۲ یا بالاتر باشد، در سقف سنوات مجاز می‌تواند تا زمانی که در نیمسال‌های بعدی مشروط نشود، به تحصیل ادامه دهد؛ در غیراین صورت، از تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۲۱. دانشجوی می‌تواند در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته دو نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.
تبصره ۱: «مؤسسه» می‌تواند با رعایت سقف مدت مجاز تحصیل دانشجوی، نسبت به صدور مرخصی تحصیلی وی تصمیم بگیرد.
تبصره ۲: حداکثر مدت مجاز مرخصی زایمان دانشجوی دو نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است.
تبصره ۳: مدت مجاز مرخصی پزشکی دانشجوی، در صورت تأیید پزشک معتمد «مؤسسه» و شورای آموزشی، دو نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است.

ماده ۲۲. دانشجویان مشمول تحصیل رایگان، در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف درس، برای انتخاب مجدد آن درس، موظف به پرداخت هزینه مربوط مطابق تعرفه مصوب هستند.

ماده ۲۳. عدم ثبت‌نام دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی (بدون کسب اجازه از «مؤسسه»)، انصراف از تحصیل محسوب می‌شود.
تبصره: تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل بر عهده شورای آموزشی مؤسسه است.

ماده ۲۴. دانشجویی که قصد انصراف از تحصیل داشته باشد، باید درخواست انصراف خود را

به اداره آموزش «مؤسسه» تسلیم کند. این دانشجو مجاز است، فقط برای یکبار تا شروع نیمسال بعدی، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیراین صورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف وی از تحصیل صادر می‌شود.

ماده ۲۵. دانشجوی دوره‌های کاردانی و کارشناسی پیوسته با داشتن شرایط زیر می‌تواند از یک رشته یا گرایش به رشته یا گرایش دیگر تحصیلی در آن گروه آزمایشی یا در یک گروه آزمایشی دیگر و در همان «مؤسسه» تغییر رشته یا گرایش دهد:
الف) وجود رشته یا گرایش مورد تقاضای دانشجو در همان «مؤسسه»
ب) کمتر نبودن نمره اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری از نمره کشوری آن رشته یا گرایش در «مؤسسه» (در سال پذیرش)
ج) امکان ادامه تحصیل دانشجو در سنوات مجاز باقیمانده
د) موافقت گروه آموزشی و تأیید شورای آموزشی مؤسسه.
تبصره: دانشجو در هر دوره تحصیلی فقط برای یک بار می‌تواند با رعایت شرایط فوق، تغییر رشته یا گرایش دهد.

ماده ۲۶. تغییر رشته در دوره کارشناسی ناپیوسته ممنوع است، اما تغییر گرایش با داشتن شرایط و ضوابط ذکر شده در ماده ۲۵ امکان پذیر است.

ماده ۲۷. میهمانی و انتقال دانشجو مطابق آیین‌نامه میهمانی و انتقال دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی دانشکده‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی مصوب وزارت (ابلاغیه شماره ۱۸۵۰۲/و مورخ ۸۹/۷/۱۰ و الحاقات و اصلاحات بعدی آن) میسر می‌باشد.

ماده ۲۸. انتقال ترام با تغییر رشته یا گرایش، مشروط به احراز همزمان شرایط تغییر رشته یا گرایش و انتقال (بمنوع مواد ۲۵، ۲۶ و ۲۷) و با توافق «مؤسسات» مبدا و مقصد آنها برای یک بار امکان پذیر است.

ماده ۲۹. دروسی که دانشجوی در رشته یا گرایش قبلی گذرانده است، در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل سازی می شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می شود که به تشخیص گروه آموزشی، با درس رشته یا گرایش جدید، اشتراک محتوایی (طبق برنامه درسی مصوب) داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس کمتر از ۱۲ نباشد. در این صورت، فقط دروس پذیرفته شده و نمره آنها با احتساب در معدل کل و سنوات در کارنامه دانشجو ثبت و باقی می ماند.

ماده ۳۰. تاریخ فراغت از تحصیل دانشجو، روزی است که آخرین نمره قطعی درس دانشجو در آموزش مؤسسه ثبت می شود.

ماده ۳۱. به دانشجویی که کلیه واحدهای درسی دوره را با میانگین حداقل ۱۲ گذرانده باشد، حسب مورد مدرک تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته یا کارشناسی ناپیوسته ارائه می شود.
تبصره: در صورتی که دانشجویی در طول مدت مجاز تحصیل نتواند معدل کل خود را به ۱۲ برساند، تنها یک نوبت به وی فرصت داده می شود تا با اخذ مجدد حداقل ۲۰ واحد از دروس دوره، میانگین کل دروس خود را به حداقل ۱۲ برساند و مدرک تحصیلی دوره را دریافت کند؛ در غیر این صورت از تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۲. در صورتی که تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته، برابر یا بیشتر از واحدهای مورد نیاز دوره کاردانی با معدل نمره ۱۲ یا بالاتر باشد، می تواند مدرک کاردانی در همان رشته دریافت کند. در غیر این صورت، به دانشجوی مذکور همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی، فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده با نرخ نمرات و معدل کل داده خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل دوره کارشناسی پیوسته بیش از واحدهای مورد نیاز برای دوره کاردانی را گذرانده باشد، مؤسسه می تواند دروسی را که دانشجو با نمره ۱۲ یا بالاتر گذرانده است، ملاک سنجش مدرک کاردانی قرار دهد.
تبصره ۲: صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن «مؤسسه» محل تحصیل دانشجو انجام می گیرد.

ماده ۳۳. این آیین نامه حاوی اصول و ضوابط کلی حاکم بر دوره کاردانی، کارشناسی پیوسته و

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

بسمه تعالی

تاریخ: ۲۲ مهر ۱۳۹۱

شماره: ۱۳۸۷۱۵/و

بیت

ناپوسته است و «مؤسسه» موظف است، شیوهنامه‌های اجرایی مربوط را صرفاً در چارچوب مفاد آیین‌نامه تدوین و ضمن اطلاع‌رسانی اجراء نماید.

ماده ۳۴. هرگونه تفسیر مفاد این آیین‌نامه و نظارت بر حسن اجرای آن بر عهده معاونت آموزشی وزارت است.

ماده ۳۵. این آیین‌نامه در ۲۵ ماده و ۲۶ تبصره در جلسه ۸۰۳ مورخ ۹۱/۵/۸ به تصویب شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی رسید و برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ به بعد و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراء است و کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن لغو و بلااثر اعلام می‌شود.

با آرزوی توفیقات الهی

کامران دانشجو